

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Харківської державної академії культури, м. Харків, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 02 Культура і мистецтво на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Книжкова торгівля в соціокомунікаційному середовищі КНР» за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа 11 квітня 2023 року Чень Цзеген.

Чень Цзеген, 1989 року народження, громадянин КНР, освіта вища: у 2018 році закінчив Харківську державну академію культури за спеціальністю «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» та здобув кваліфікацію магістра з менеджменту і адміністрування.

Навчався в аспірантурі Харківської державної академії культури з 12 жовтня 2018 по 11 жовтня 2022 року. Дисертацію виконано в Харківській державній академії культури Міністерства культури та інформаційної політики України (м. Харків).

Науковий керівник: Маркова Вікторія Анатоліївна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, Харківська державна академія культури Міністерства культури та інформаційної політики України, завідувач кафедри журналістики.

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, серед них 3 — у наукових фахових виданнях України:

1. Чень Цзеген. Книжкова торгівля у структурі книгознавства: еволюція уявлень // Вісн. Кн. палати. 2020. № 2. С. 11-15.
2. Чень Цзеген. Організація та управління книжковою торгівлею в КНР // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2020. №6. С. 72-82. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218611>
3. Чень Цзеген Досвід трансформації книжкової галузі КНР в умовах пандемії // Вісн. Харків. держ. акад. культури. 2021. № 60. С. 53-62. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.060.051>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Огар Е. І., доктор наук з соціальних комунікацій, професор, завідувачка кафедри ПР та журналістики Української академії друкарства, із зауваженнями:

1. У дисертації зацентровано на тому, що узагальнення описаного досвіду трансформацій в книжковій торгівлі КНР й визначення подальших перспектив галузі буде корисним і для України. З якими аспектами дослідник пов'язує цю перспективність для України, адже йдеться про країни з різним історико-політичним й культурним бекграундом, відмінними моделями управління книготорговельними процесами (централізована і децентралізована, контрольована державою й регулювана ринком), відмінними за масштабом ринками з різними технологічними можливостями.

2. Варто було б увиразнити, в чому полягає інноваційність запропонованої в дисертації моделі ефективного функціонування книжкової торгівлі на основі тріади «потреба-ресурс-результат»? Які з компонентів цієї комунікаційної системи уведено вперше чи по-новому інтерпретовано? Наскільки вона є універсальною чи побудованою виключно на реаліях КНР?

3. У фокусі дослідника перебувають переважно організаційно-правові та інструментальні аспекти книжкової торгівлі КНР, натомість типологічні характеристики книготорговельного асортименту, або «структури контенту», описано надто стисло (підрозділ 2.1, с.59-62). На мою думку, цей визначальний в аспекті бібліополістики концепт потребував розгорнутішого аналізу, він прямо пов'язаний з проблемою задоволеного/незадоволеного попиту, змісту та якості читання як культурної практики.

4. З опису документально-правової бази управління та організації книжкової справи та книжкової торгівлі в країні очевидною є контрольованість усіх процесів з боку державних і партійних органів КНР (підрозділ 2.2). Наскільки цензурованими є процеси підготовки і випуску книжкової продукції, а надто продукування й розповсюдження цифрового

контенту?

Каракоз О. О., кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв, із зауваженнями:

1. Автор зауважує, що «окрім великих інтернет-магазинів, що займаються торгівлею книгами, на онлайн-ринку Китаю також представлені невеликі, вузькоспеціалізовані магазини, зокрема платформи з продажу букіністичної літератури, літератури з-за кордону» (с. 99), проте жодної акцентуації на таких вебсайтах та їх наповненні немає.

2. Викликає запитання Додаток Б «Інновації в книжкових магазинах КНР», а особливо слова автора «важко точно підрахувати, скільки саме магазинів попало в коло дослідження <...> ми розуміємо, що дослідження не є репрезентативним щодо всіх книжкових магазинів КНР». Можливо, варто було окреслити певні межі/критерії (регіон, вид книгарні, мережа магазинів тощо) задля точних та конкретних результатів. Також в Додатку Б до інновацій зараховано розширення асортименту товарів, а на с. 135 читаємо «ще одним засобом підвищення відвідуваності фізичних книгарень є розширення асортименту товарів». То розширення асортименту розглядаємо як інновацію чи засіб підвищення відвідуваності?

3. Дещо сумнівним виглядає перелік проблем книжкової торгівлі, які потребують нагального розв'язання (розділ 3.3.), загальні висновки п.8 серед яких «конкуренція між інтернет-книгарнями і платформами дистрибуції електронного контенту» та «конкуренція між міжнародними і національними дистрибуторами електронного контенту». Проте конкуренція – це важливий елемент механізму саморегулювання ринкової економіки й водночас конкретна форма її функціонування, а добросовісна конкуренція розвиває ринок, підвищує привабливість галузі, залучає інноваційні ідеї. Якщо ж ідеться про недобросовісні методи конкурентної боротьби, то варто це зазначити.

4. З літературно-стилістичного погляду дисертація насичена

спеціалізованою термінологією. Очевидно, що дисертація призначена не лише для спеціалістів бібліотечної справи, а й для широкого кола поціновувачів книжкової справи. Тому доречним було б долучення термінологічного словника чи глосарію.

Давидова І. О., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних досліджень Харківської державної академії культури, із зауваженнями:

1. У підрозділі 2.1 «Книжкова справа КНР: основні етапи розвитку» слід було б унаочнити у вигляді діаграм статистичний аналіз розвитку книжкової індустрії Китаю;

2. У дослідженні (підрозділ 2.2.) автор детально аналізує законодавчу базу розвитку книжкової справи Китаю, акцентуючи увагу на законах про авторське право, управління видавничою діяльністю, проте недостатньо уваги приділяється саме правозастосовчій діяльності у сфері книжкової торгівлі. Ця інформація могла б поглибити здобуті результати дослідження.

Мар'їна О. Ю., доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, Харківська державна академія культури, завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних досліджень, із зауваженнями:

1. У роботі однією зі складових моделі ефективного функціонування книжкової торгівлі КНР визначено зростання читацької активності. Цей же аспект виокремлено серед основних тенденцій, які сприяють розвитку книжкової індустрії КНР, проте з матеріалів дисертації не зрозуміло, на основі якої доказової бази були зроблені такі висновки та якими є реальні показники зростання читацької активності в КНР.

2. Поглибити здобуті результати дослідження могли б наведені в тесті роботи кількісні показники, які демонструють особливості трансформації книжкового ринку КНР, наприклад, динаміку зростання обсягу книжкового ринку в останні роки або співвідношення форматів книжкових видань (друковані, електронні, аудіокниги).

Соляник А. А. доктор педагогічних наук, професор, Харківська державна академія культури, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних досліджень, проректор з наукової роботи, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради

«Утрималися» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Харківської державної академії культури, м. Харків присуджує Чень Цзеген ступінь доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

Голова спеціалізованої вченої
ради

Алла СОЛЯНИК